

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

13 септември 2018 година *

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Граници, убежище и имиграция — Статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила — Директива 2011/95/ЕС — Член 17 — Изключване от статута на субсидиарна закрила — Основания — Осъждане за тежко престъпление — Определяне на тежестта въз основа на наказанието, предвидено в националното право — Допустимост — Необходимост от конкретна преценка“

По дело C-369/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Административен и трудов съд Будапеща, Унгария) с акт от 29 май 2017 г., постъпил в Съда на 16 юни 2017 г., в рамките на производство по дело

Shajin Ahmed

срещу

Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, А. Rosas (докладчик), С. Toader, А. Prechal и Е. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: Р. Mengozzi,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за г-н Shajin Ahmed, от G. Győző, ügyvéd,
- за унгарското правителство, от М. Z. Fehér, G. Koós и М. М. Tátrai, в качеството на представители,
- за чешкото правителство, от М. Smolek, J. Vlácil и А. Brabcová, в качеството на представители,
- за френското правителство, от Е. Armoët, Е. de Moustier и D. Colas, в качеството на представители,

* Език на производството: унгарски.

– за нидерландското правителство, от М. Н. S. Gijzen и М. К. Bulterman, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от А. Tokár и М. Condou-Durande, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9).
- 2 Това запитване е представено по дело между г-н Shajin Ahmed, афганистански гражданин, и Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Служба за имиграция и убежище, Унгария), предишна Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (Служба за имиграция и гражданство, Унгария) (наричана по-нататък „Службата“), относно отхвърлянето от последната на молбата за международна закрила, подадена от г-н Ahmed.

Правна уредба

Международното право

- 3 Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (*Recueil des traités des Nations unies*, том 189, стр. 150, № 2545 (1954), влиза в сила на 22 април 1954 г. Тя е допълнена и изменена с Протокола за статута на бежанците, сключен в Ню Йорк на 31 януари 1967 г. и влязъл в сила на 4 октомври 1967 г. (наричана по-нататък „Женевската конвенция“).
- 4 Член 1 от тази конвенция, след като дефинира в раздел А по-специално понятието „бежанец“, предвижда в раздел F:

„Тази конвенция не се прилага по отношение на лицата, за които има сериозни основания да се предполага, че:

- а) са извършили престъпление против мира, военно престъпление или престъпление против човечеството според определенията, дадени за тези деяния в международните документи, изработени за вземане на отношение спрямо такива престъпления;
- б) са извършили тежко престъпление от неполитически характер извън страната, която им е дала убежище, преди да бъдат допуснати в тази страна като бежанци;
- в) са виновни за извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации“.

Правото на Съюза

5 Член 78, параграфи 1 и 2 ДФЕС гласи, че:

„1. [Европейският съюз...] развива обща политика в областта на убежището, субсидиарната закрила и временната закрила, чиято цел е да предостави подходящ статут на всеки гражданин на трета страна, който се нуждае от международна закрила, както и да гарантира зачитането на принципа на забрана за връщане. Тази политика трябва да бъде съобразена с [Женевската конвенция], както и с другите съответни договори.

2. За целите на параграф 1 Европейският парламент и Съветът приемат, в съответствие с обикновената законодателна процедура, мерки за обща европейска система за убежище, която включва:

- а) единен статут на бежанец за гражданите на трети страни, който да е валиден в целия Съюз;
- б) единен статут на субсидиарна закрила за гражданите на трети страни, които, без да получават европейско убежище, се нуждаят от международна закрила;

[...]“.

6 Директива 2011/95, която е приета на основание член 78, параграф 2, букви а) и б) ДФЕС, отменя Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 2004 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 52).

7 Съображения 3, 4, 8, 9 12, 23, 24, 33 и 39 от Директива 2011/95 гласят следното:

„(3) На специалната среща на Европейския съвет в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. беше постигната договореност да се създаде Обща европейска система за убежище, основана на цялостното и пълно прилагане на Женевската конвенция [...]

(4) Женевската конвенция [...] [представлява] крайъгълен камък на международноправния режим за закрила на бежанците“.

[...]

(8) В Европейския пакт за имиграцията и убежището, приет на 15 и 16 октомври 2008 г., Европейският съвет отбеляза, че между отделните държави членки все още съществуват значителни различия, свързани с предоставянето на закрила и формите на тази закрила, и призова за нови инициативи за завършване на изграждането на Общата европейска система за убежище, предвидено в Хагската програма[, приета от Европейския съвет на 4 ноември 2004 г. и сочеща целите, които трябва да бъдат постигнати в пространството на свобода, сигурност и правосъдие през периода 2005—2010 г.], които да предложат по-висока степен на закрила.

(9) В Стокхолмската програма[, приета през 2010 г.,] Европейският съвет отново потвърждава ангажимента си по отношение на целта за създаване на общо пространство на закрила и солидарност, основано на обща процедура за предоставяне на убежище и единен статут в съответствие с член 78 [ДФЕС], за получените международна закрила, най-късно до 2012 г.

[...]

(12) Основната цел на настоящата директива е, от една страна, да гарантира прилагането от държавите членки на общи критерии за определяне на лицата, които реално се нуждаят от международна закрила, и от друга страна, да гарантира минимално равнище на [помощи] за тези лица във всички държави членки.

[...]

(23) Следва да се определят стандарти относно определението и съдържанието на статута на бежанец с цел подпомагане на компетентните национални органи на държавите членки при прилагането на Женевската конвенция.

(24) Необходимо е да се въведат общи критерии за признаване на статут на бежанец на лицата, подали молба за убежище по смисъла на член 1 от Женевската конвенция.

[...]

(33) Следва да се установят също така стандарти относно определението и съдържанието на статута на субсидиарна закрила. Субсидиарната закрила би следвало да допълни закрилата на бежанците, предвидена в Женевската конвенция.

[...]

(39) При изпълнение на призива на Стокхолмската програма за създаването на единен статут за бежанците или за лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, и с изключение на дерогациите, които са необходими и обективно обосновани, на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, следва да се предоставят същите права и предимства като тези, които са предоставени на бежанците съгласно настоящата директива, и те следва да отговарят на същите условия с оглед предоставянето ѝ“.

8 Член 2 от тази директива гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) „международна закрила“ означава статут на бежанец и статут на субсидиарна закрила, както са определени в букви д) и ж);

[...]

е) „лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, които не отговарят на условията за бежанец, но за които има сериозни основания да се смята, че ако бъдат изпратени обратно в държавата на произход, или в случай на лице без гражданство — в държавата на предишното му обичайно пребиваване, биха били изложени на реална опасност от тежки посегателства по смисъла на член 15, и по отношение на които не се прилага член 17, параграфи 1 и 2, и които не могат или поради такава опасност не желаят да получат закрилата на тази държава;

ж) „статут на субсидиарна закрила“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила;

[...]“.

9 Член 12 от посочената директива, озаглавен „Изключване“ и намиращ се в глава III, озаглавена „Условия за определяне като бежанец“, предвижда в параграфи 2 и 3:

„2. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице:

- а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
- б) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер;
- в) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от [Устава] на Организацията на обединените нации[, подписан в Сан Франсиско на 26 юни 1945 г.]

3. Параграф 2 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпления или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“.

10 Член 14 от същата директива, озаглавен „Отнемане, прекратяване или отказ за подновяване на статут на бежанец“ и намиращ се в глава IV, предвижда в параграф 4:

4. „Държавите членки могат да отнемат статут на бежанец, предоставен от правителствен, административен, съдебен или квазисъдебен орган, да го прекратят или да откажат да го подновят, когато:

- а) са налице разумни основания лицето да бъде разглеждано като заплахата за сигурността на държавата членка, в която се намира;
- б) като осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, лицето представлява заплахата за обществото в тази държава членка“.

11 Глава V от Директива 2011/95, озаглавена „Условия за субсидиарна закрила“, включва член 17, озаглавен „Изключване“, съгласно който:

„1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключват от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че съответното лице:

- а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
- б) е извършило тежко престъпление;
- в) е било признато за виновно в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от [Устава] на Организацията на обединените нации;

г) представлява заплаха за обществото или за сигурността на държавата членка, в която се намира.

2. Параграф 1 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпления или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.

3. Държавите членки могат да изключат всеки гражданин на трета държава или лице без гражданство от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, ако преди приемането на съответното лице в съответната държава членка то е извършило едно или няколко престъпления, които не попадат в приложното поле на параграф 1, които биха се наказвали с наказание лишаване от свобода, ако са извършени в съответната държава членка, и ако то е напуснало държавата си на произход единствено с цел да избегне наказанията, налагани за тези престъпления“.

Унгарското право

12 Член 8 от *menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény* (Закон № LXXX от 2007 г. за правото на убежище) (*Magyar Közlöny* 2007/83, наричан по-нататък „Законът за правото на убежище“) предвижда следното:

„1. Не може да се признае за бежанец чужденец, по отношение на когото е налице някое от основанията за изключване по член 1, раздели D, E или F от Женевската конвенция.

2. За целите на прилагане на член 1, раздел F, буква b) от Женевската конвенция „тежко престъпление от неполитически характер“ означава всяко деяние, при което, предвид всички обстоятелства, като целта на престъплението, подбудите за извършването му, формата на изпълнителното деяние или използваните или предвидените средства, неполитическият аспект надделява над политическия и за което унгарският закон предвижда наказание лишаване от свобода за срок от пет или повече години“.

13 Съгласно член 11, параграф 3 от този закон:

„Органът, компетентен за предоставянето на убежище, отнема статута на бежанец от лице, което е осъдено с влязла в сила присъда за извършване на престъпление, за което унгарският закон предвижда наказание лишаване от свобода за срок от пет или повече години“.

14 Член 15 от посочения закон, който урежда основанията за изключване от статута на субсидиарна закрила, предвижда:

„Не се предоставя субсидиарна закрила на чужденец

а) за когото има сериозни основания да се счита, че

aa) е извършил престъпление против мира, военно престъпление или престъпление против човечеството по смисъла на международните правни актове;

ab) е извършил престъпление, за което унгарският закон предвижда наказание лишаване от свобода за срок от пет или повече години;

ac) е извършил престъпление срещу целите и принципите на Организацията на обединените нации;

б) когато пребиваването му на територията на Унгария представлява заплаха за националната сигурност“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 15 Г-н Ahmed получава статут на бежанец с решение на Службата от 13 октомври 2000 г. заради опасността от преследване, на която е изложен в страната си на произход, заради това че баща му е бил висш офицер при режима на Наджибула.
- 16 Впоследствие срещу г-н Ahmed в Унгария е образувано наказателно производство, по което той прави искане за информиране на консулството на Ислямска република Афганистан за всичко случващо се с него.
- 17 Като счита, че от искането за защита, което г-н Ahmed доброволно е отправил до страната си на произход, може да се заключи, че опасността от преследване е отпаднала, през 2014 г. Службата образува служебно производство за преразглеждане на неговия статут на бежанец.
- 18 С влязла в сила присъда от 21 май 2014 г. Fővárosi Ítéltábla (Апелативен съд за района на Будапеща, Унгария) осъжда г-н Ahmed за опит за убийство на лишаване от свобода за срок от две години и лишаване от граждански права за срок от четири години. С присъда от 14 юли 2014 г. Fővárosi Ítéltábla (Апелативен съд за района на Будапеща, Унгария) го осъжда за опит за изнудване на лишаване от свобода за срок от четири години и лишаване от граждански права за срок от три години.
- 19 С решение от 4 ноември 2014 г. Службата отнема статута на бежанец на г-н Ahmed на основание член 11, параграф 3 от Закона за правото на убежище.
- 20 На 30 юни 2015 г. г-н Ahmed подава нова молба за предоставяне на статут на бежанец и на статут на субсидиарна закрила, която е отхвърлена от Службата с решение от 9 декември 2015 г.
- 21 Г-н Ahmed обжалва това решение пред Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Административен и трудов съд Будапеща, Унгария). Този съд уважава жалбата и разпорежда на Службата да образува ново административно производство.
- 22 В това ново производство Службата отхвърля с решение от 10 октомври 2016 г. молбата на г-н Ahmed, както що се отнася до предоставянето на статут на бежанец, така и що се отнася до предоставянето на статут на субсидиарна закрила, като същевременно констатира, че е налице пречка за връщането му. Службата счита, че на г-н Ahmed не може да се предостави субсидиарна закрила поради наличието на основание за изключване по смисъла на Закона за правото на убежище, тъй като той е извършил престъпление, за което унгарското право предвижда наказание лишаване от свобода за срок от пет или повече години. За целта Службата взема предвид наказанията, наложени на г-н Ahmed с присъдите, посочени в точка 18 от настоящото решение.
- 23 Г-н Ahmed обжалва това решение пред запитващата юрисдикция, Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Административен и трудов съд Будапеща), в частта, с която Службата е отхвърлила молбата му за предоставяне на статут на субсидиарна закрила.
- 24 Според г-н Ahmed, като предвижда, че основание за изключване от този статут е извършването на престъпление, което съгласно унгарското право е наказуемо с лишаване от свобода за срок от пет години, националната правна уредба лишава от всякаква свобода на преценка административните органи, на които е възложено нейното прилагане, и съдилищата, на които е възложено да упражняват контрол за законосъобразност по отношение на решенията на тези органи. Изразът „е извършило тежко престъпление“ в член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, който се отнася до основанията за изключване от посочения статут, обаче предполагал задължение за преценка на всички обстоятелства в отделния случай.

- 25 Запитващата юрисдикция посочва, че съгласно унгарската правна уредба отнемането на статута на бежанец, както е предвидено в член 11, параграф 3 от Закона за правото на убежище, и изключването от статута на субсидиарна закрила, както следва от член 15, буква а), подточка аb) от този закон, се извършват въз основа на един и същи критерий, а именно осъждането за „престъпление, за което унгарският закон предвижда наказание лишаване от свобода за срок от пет или повече години“. Директива 2011/95 обаче предвижда различни критерии в зависимост от това дали става въпрос за отнемане на статута на бежанец или за изключване от статута на субсидиарна закрила.
- 26 В това отношение запитващата юрисдикция подчертава във връзка с отнемането на статута на бежанец, че в член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 като критерий е възприето осъждането на заинтересованото лице за „особено тежко“ престъпление, което предполага, че осъденото лице очевидно представлява заплаха за общественото на съответната държава членка, докато съгласно член 17, параграф 1, буква б) от тази директива основание за изключването от субсидиарна закрила е извършването на „тежко престъпление“, което предполага, че наказуемите деяния не са толкова тежки, колкото тези по член 14, параграф 4, буква б) от посочената директива.
- 27 Според запитващата юрисдикция критерият, възприет от унгарското право, а именно продължителността на предвиденото наказание, не позволява да се прецени тежестта на действително извършеното престъпление.
- 28 Всъщност определянето на понятието „тежко престъпление“ единствено въз основа на предвиденото наказание води това, че автоматично се приема за тежко всяко престъпление, което съгласно унгарското право е наказуемо с лишаване от свобода за срок от пет или повече години, включително престъпление, за което най-тежкото възможно наказание е лишаване от свобода е пет години. Освен това основание за изключване според предвиденото наказание не отчита възможността за отлагане на изпълнението на наказанието.
- 29 Според запитващата юрисдикция понятията, използвани в член 14, параграф 4 и член 17, параграф 1 от Директива 2011/95, предполагат задълбочена преценка на всички обстоятелства в отделния случай, както и на присъдата на наказателния съд във връзка с този случай.
- 30 Поради това запитващата юрисдикция счита, че са необходими разяснения относно тълкуването на член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, който се отнася до изключването от статута на субсидиарна закрила, с оглед по-специално на тълкуването на член 12, параграф 2, букви б) и в) от Директива 2004/83, понастоящем член 12, параграф 2, букви б) и в) от Директива 2011/95, който се отнася до изключването от статута на бежанец, дадено от Съда в решение от 9 ноември 2010 г., В и D (C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 87), съгласно което компетентният орган на съответната държава членка може да приложи тази разпоредба само след като прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че деянието, извършено от заинтересованото лице, което извън това отговаря на критериите за получаване на статут на бежанец, се обхващат от един от двата случая на изключване, предвидени в тази разпоредба.
- 31 При тези обстоятелства Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Административен и трудов съд Будапеща) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли от израза „е извършило тежко престъпление“, използван в член 17, параграф 1, буква б) от [Директива 2011/95], че наказанието, предвидено от закона на държава членка за дадено престъпление, може да бъде единственият критерий, за да се определи дали молителят е извършил престъпление, което може да е основание за изключването му от субсидиарна закрила?“.

По преюдициалния въпрос

- 32 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателство на държава членка, съгласно което се приема, че лицето, подало молба за субсидиарна закрила, е „извършило тежко престъпление“ по смисъла на тази разпоредба, което може да изключи правото на такава закрила, само въз основа на наказанието, предвидено за дадено престъпление от правото на тази държава членка.
- 33 В това отношение е важно да се отбележи, че понятието „тежко престъпление“, използвано в член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, не е дефинирано в тази директива и че тя също така не препраща изрично към националното право за определяне на смисъла и обхвата на това понятие.
- 34 Същото важи за понятието „особено тежко престъпление“ по член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95, отнасящ се до отнемането на статута на бежанец, и за понятието „престъпление, което няма политически характер“, по член 12, параграф 2, буква б) от тази директива, отнасящ се до изключването от статута на бежанец.
- 35 Според чешкото и унгарското правителство, след като законодателят на Съюза не е дефинирал понятието „тежко престъпление“ в контекста на молбите за международна закрила, неговото дефиниране е задача на законодателите на държавите членки. За разлика от тях г-н Ahmed, френското и нидерландското правителство, както и Европейската комисия поддържат, че в контекста на молбите за международна закрила посоченото понятие трябва да се тълкува, като се имат предвид целите и общите принципи на правото на Съюза, приложими за бежанците, и съответно член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95 трябва да се тълкува с оглед на Женевската конвенция, и по-специално на член 1, раздел F, буква б) от нея, и на член 12, параграф 2, буква б) от тази директива, който по същество възпроизвежда съдържанието на последната разпоредба.
- 36 В това отношение най-напред следва да се припомни, че в съответствие с изискванията както на еднаквото прилагане на правото на Съюза, така и на принципа на равенство, понятията от разпоредба от това право, която не препраща изрично към правото на държавите членки за определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което трябва да се отчитат по-специално контекстът на разпоредбата и целта на правната уредба, от която тя е част (вж. в този смисъл решения от 28 юли 2016 г., JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, т. 35—37; от 26 юли 2017 г., Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, т. 38, и от 12 април 2018 г., A и S, C-550/16, EU:C:2018:248, т. 41).
- 37 От съображение 12 от Директива 2011/95 обаче следва, че една от основните цели на тази директива е да гарантира прилагането от всички държави членки на общи критерии за определяне на лицата, които реално се нуждаят от международна закрила. Освен това от член 78, параграф 1 ДФЕС следва, че общата политика, която Съюзът развива в областта на убежището, субсидиарната закрила и временната закрила и чиято цел е да предостави подходящ статут на всеки гражданин на трета страна, който се нуждае от международна закрила, както и да гарантира зачитането на принципа на забрана за връщане, трябва да бъде съобразена с Женевската конвенция.
- 38 В този контекст е важно да се отбележи, че в рамките на понятието „международна закрила“ Директива 2011/95, също като Директива 2004/83, предвижда два отделни режима на закрила, а именно, от една страна, статута на бежанец, и от друга страна, статута на субсидиарна закрила (вж., що се отнася до Директива 2004/83, решение от 8 май 2014 г., N., C-604/12, EU:C:2014:302, т. 26).

- 39 Както следва от съображения 6 и 33 от Директива 2011/95, субсидиарната закрила има за цел да допълни закрилата на бежанците, закрепена в Женевската конвенция (решение от 1 март 2016 г., Alo и Osso, C-443/14 и C-444/14, EU:C:2016:127, т. 31).
- 40 От съображения 4, 23 и 24 от Директива 2011/95 следва, че Женевската конвенция представлява крайъгълен камък на международноправния режим за закрила на бежанците и че разпоредбите на тази директива относно условията за предоставяне и съдържанието на статута на бежанец са приети с цел подпомагане на компетентните органи на държавите членки при прилагането на тази конвенция въз основа на общи критерии и понятия (решение от 1 март 2016 г., Alo и Osso, C-443/14 и C-444/14, EU:C:2016:127, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 41 Съдът многократно е приемал, че при това положение разпоредбите на тази директива, също като тези на Директива 2004/83, трябва да се тълкуват в светлината на общия разум и целта на Директивата и при зачитане на Женевската конвенция и другите относими договори, посочени в член 78, параграф 1 ДФЕС (решения от 9 ноември 2010 г., В и D, C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 78, от 1 март 2016 г., Alo и Osso, C-443/14 и C-444/14, EU:C:2016:127, т. 29, и от 31 януари 2017 г., Lounani, C-573/14, EU:C:2017:71, т. 42).
- 42 Макар че, тъй като се отнасят до Женевската конвенция, тези съображения са релевантни само по отношение на условията за предоставяне на статут на бежанец, както и на неговото съдържание, доколкото предвидения от тази конвенция режим се прилага само за бежанците, но не и за ползващите се от статута на субсидиарна закрила, от съображения 8, 9 и 39 от Директива 2011/95 следва, че законодателят на Съюза е искал да създаде единен статут за всички лица, на които е предоставена международна закрила (вж. в този смисъл решение от 1 март 2016 г., Alo и Osso, C-443/14 и C-444/14, EU:C:2016:127, т. 31 и 32).
- 43 Що се отнася до основанията за изключване от статута на субсидиарна закрила, следва да се отбележи, че законодателят на Съюза се е ръководил от правилата, приложими за бежанците, и доколкото е възможно, ги е направил приложими и за ползващите се от статут на субсидиарна закрила.
- 44 Всъщност съдържанието и структурата на член 17, параграф 1, букви а)—в) от Директива 2011/95, който се отнася до изключването на правото на субсидиарна закрила, разкриват сходства с член 12, параграф 2, букви а)—в) от тази директива, който се отнася до изключването на качеството бежанец и от своя страна по същество възпроизвежда съдържанието на член 1, раздел F, букви а)—с) от Женевската конвенция.
- 45 Впрочем от подготвителните работи във връзка с Директива 2011/95, както и от тези във връзка с Директива 2004/83 (вж. т. 4.5 и 7 от изложението на мотивите от предложението за директива, представено от Комисията на 30 октомври 2001 г. (СОМ(2001) 510 окончателен) (ОВ С 51 Е, 2002 г., стр. 325), както и предложението за директива, представено от Комисията на 21 октомври 2009 г. (СОМ(2009) 551 окончателен) следва, че член 17, параграф 1, букви а)—в) от Директива 2011/95 е плод на волята на законодателя на Съюза да въведе основания за изключване от субсидиарната закрила, сходни на тези, които се прилагат за бежанците.
- 46 Въпреки това, макар тези основания за изключване да са свързани с понятието „тежко престъпление“, приложното поле на основанията за изключване, предвидено в член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, е по-широко от това на основанията за изключване от статута на бежанец, предвидено в член 1, раздел F, буква б) от Женевската конвенция и в член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/95.
- 47 Всъщност, докато основанията за изключване от статута на бежанец, предвидено в последната разпоредба, е свързано с извършването на тежко престъпление, което няма политически характер, извън страната, която е дала убежище на заинтересованото лице, и преди то да бъде

прието като бежанец, основанието за изключване от субсидиарната закрила, предвидено в член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, е свързано по-общо с извършването на тежко престъпление и следователно не е ограничено нито географски, нито във времето, нито с оглед на естеството на съответните престъпления.

- 48 Следва да се припомни, че в решение от 9 ноември 2010 г., В и D (C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 87), Съдът е приел, че от текста на член 12, параграф 2, букви б) и в) от Директива 2004/83, понастоящем член 12, параграф 2, букви б) и в) от Директива 2011/95, следва, че компетентният орган на съответната държава членка може да приложи тази разпоредба само след като прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че деянията, извършени от съответното лице, което извън това отговаря на критериите за получаване на статут на бежанец, се обхващат от един от двата случая на изключване, предвидени в тази разпоредба.
- 49 От това следва, че всяко решение за изключване на дадено лице от статута на бежанец трябва да се предхожда от цялостна преценка на всички обстоятелства в отделния случай и не може да се взема автоматично (вж. в този смисъл решение от 9 ноември 2010 г., В и D, C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 91 и 93).
- 50 Това изискване трябва да се приложи и за решенията за изключване от субсидиарната закрила.
- 51 Всъщност, подобно на основанията за изключване от статута на бежанец, целта на основанията за изключване от статута на субсидиарна закрила е да се изключат от този статут лица, за които е прието, че са недостойни да се ползват от предоставената от него закрила, и да се запази доверието в Общата европейска система за убежище, която включва както сближаване на правилата относно признаването на бежанците и съдържанието на статута на бежанец, така и мерки за субсидиарна закрила, предоставящи подходящ статут на всяко лице, което се нуждае от такава закрила (вж. в този смисъл, що се отнася до Директива 2004/83 и до статута на бежанец, решение от 9 ноември 2010 г., В и D, C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 104 и 115).
- 52 Важно е да се отбележи, че член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95 позволява изключване на дадено лице от статута на субсидиарна закрила само ако съществуват „сериозни основания“ да се счита, че то е извършило тежко престъпление. Тази разпоредба предвижда основание за изключване, което представлява изключение от общото правило, установено с член 18 от Директива 2011/95, и поради това трябва да се тълкува стриктно.
- 53 Според запитващата юрисдикция обаче по Закона за правото на убежище автоматично се квалифицира като тежко всяко престъпление, което съгласно унгарското право е наказуемо с лишаване от свобода за срок от пет или повече години.
- 54 Комисията основателно отбелязва, че тази квалификация може да обхваща най-разнообразни деяния с различна степен на тежест. Според Комисията обаче е необходимо компетентният национален орган или съд, който се произнася по молбата за субсидиарна закрила, да може да прецени въз основа на критерии, различни от предвиденото наказание, дали престъплението, извършено от молител, който извън това отговаря на критериите за получаване на субсидиарна закрила, е толкова тежко, че трябва да доведе до отхвърляне на молбата му за международна закрила.
- 55 В това отношение е важно да се подчертае, че макар критерият за наказанието, предвидено от наказателното законодателство на съответната държава членка, да е от особено значение при преценката на тежестта на престъплението, обосноваваща изключване от субсидиарната закрила в съответствие с член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, компетентният орган може да се позове на предвиденото в тази разпоредба основание за изключване само след като

прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че деянията, извършени от съответното лице, което извън това отговаря на критериите за получаване на поискания статут, представляват такова основание за изключване (вж. по аналогия решения от 9 ноември 2010 г., В и D, С-57/09 и С-101/09, ЕU:С:2010:661, т. 87, и от 31 януари 2017 г., Lounani, С-573/14, ЕU:С:2017:71, т. 72).

- 56 Това тълкуване се подкрепя от доклада на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) от януари 2016 г., озаглавен „Изключване: членове 12 и 17 от Директивата за определяне (2011/95/ЕС)“, който в точка 3.2.2, отнасяща се до член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, препоръчва тежестта на престъплението, която може да изключи лицето от статута на субсидиарна закрила, да се преценява въз основа на множество критерии като по-специално естеството на съответното деяние, причинените вреди, вида на наказателното производство, вида на предвиденото наказание и дали повечето съдилища също считат съответното деяние за тежко престъпление. В това отношение EASO се позовава на някои решения на върховните съдилища на държавите членки.
- 57 Сходни препоръки впрочем се съдържат в Наръчника по процедури и критерии за определяне на статут на бежанец съгласно Конвенцията от 1951 г. и Протокола от 1967 г. за статута на бежанците (Върховен комисариат на ООН за бежанците (ВКБ), 1992 г., т. 155—157).
- 58 По изложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателство на държава членка, съгласно което наказанието, предвидено за дадено престъпление от правото на тази държава членка, е единственият критерий, въз основа на който лицето, подало молба за субсидиарна закрила, се счита за „извършило тежко престъпление“ по смисъла на тази разпоредба, което може да го изключи от тази закрила. Задача на компетентния национален орган или съд, който се произнася по молбата за субсидиарна закрила, е да определи тежестта на съответното престъпление след цялостна преценка на всички обстоятелства в отделния случай.

По съдебните разноски

- 59 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателство на държава членка, съгласно което наказанието, предвидено за дадено престъпление от правото на тази държава членка, е единственият критерий, въз основа на който лицето, подало молба за субсидиарна закрила, се счита за „извършило тежко престъпление“ по смисъла на тази разпоредба, което може да го изключи от тази закрила. Задача на компетентния

национален орган или съд, който се произнася по молбата за субсидиарна закрила, е да определи тежестта на съответното престъпление след цялостна преценка на всички обстоятелства в отделния случай.

Подписи